

Aanwezig:

Voorzitter: J. Boter (VVD)

Namens de raad: J. van Hoorn (GroenLinks), J.P. Loopstra (PvdA), K. van Doesen (D66), W. Koks (SP), I. Jacobs (VVD), W. Pechler (PvdD), R. Bolle (CDA), Y. Menger (100%Groningen), L. van der Laan (Stadspartij), B. Onnes (PVV).

Namens het college: G. Chakor (wethouder)

Namens de griffie: W. Meijer

Agenderingsverzoek Toegankelijkheid

00:09:32

Voorzitter: Ik zie de wethouder met een kop koffie of thee ook nog even de inwendige mens versterken. Welkom bij deze sessie Stand van zaken Toegankelijkheid. Het is geagendeerd door de SP en de PvdA. Het is een meningvormende sessie naar aanleiding van een collegebrief met deze titel. Voordat wij aan de meningvormende sessie gaan beginnen, waarbij u met elkaar de meningen kunt delen en het college aan het eind de beantwoording krijgt, is er één spreker. Ze deed gisteren zelfs nog mee aan een cursus Politiek Actief. Mevrouw De Jonge had dat denk ik niet nodig voor het doen van inspraak, want dat heeft ze al zo vaak gedaan. U weet dat het drie minuten is en ik wens u succes, want u mag als eerste.

00:10:18

Mevrouw De Jonge: Ben ik hoorbaar? Doet de boel het? Ik hoor jullie goed.

00:10:22

Voorzitter: Ja, hoor.

00:10:25

Mevrouw De Jonge: Oké, prima. Ja, drie minuten is kort de tijd, dus als werkgroep toegankelijk Groningen hebben we al een enigszins ongeduldige brief gestuurd. Nu kan ik eerst positief insteken. Ik ben de afgelopen maanden eens gaan winkelen bij andere gemeenten, met en zonder lokale inclusieagenda en echt, je komt er heel tevreden van thuis in Groningen. Ons fundament is aardbevingsbestendig. We hebben met onze Werkgroep Toegankelijk Groningen een brede en degelijke basis betrokken burgers, waar iedereen met – kan niet schelen – welk soort handicap of combi aan mee kan doen. Dat is uniek in Nederland, meestal zit iedereen in een apart hokje. Zoals u ook sinds kort kan lezen op onze eigen website van Toegankelijk Groningen. Met de website zijn wij ontzettend blij, want dat komt de vindbaarheid van onze club en activiteiten zeer ten goede. Die website is een staaltje van slimme samenwerking met medewerkers van de gemeente Groningen. Zo gaat er heel erg veel goed op diverse terreinen. Ik noem nog even SPOT-beleid, sport, Stadspark – om met de letter S te beginnen – binnenstad, afvalvoorzieningen, nieuwbouwprojecten en scholen. Toegankelijkheid gaat over alle levensterreinen, waar een burger mee te maken krijgt in de loop van zijn of haar leven. Dat is veel, maar er moet nog veel gebeuren. Wij kunnen niet wachten om op de woonvisie te springen. Alleen dat is ons punt, worden wij wel een beetje gaar van het lange wachten tot onze eigen minimale arbeidsvoorwaarden zijn geregeld. Dat is geen nieuw beleid, maar het uitvoeren van toegezegde afspraken. De Werkgroep Toegankelijk Groningen moet geformaliseerd worden als adviesraad. Dat is bijna

klaar en daarbij hoort dan een onkostenbudget, maar ook een vaste ondersteuner en graag, gezien onze brede inzet, onder de concernstaf. Die ondersteuner hebben we echt dringend nodig hebben en we missen dat erg. Verder zijn er in het kernteam Toegankelijkheid, wat ook bij de opzet hoort, drie vacatures. We hebben een ambassadeur nodig voor communicatie, wonen en veiligheid. Volgens mij is dat ook vrij makkelijk te organiseren. Vervolgens kan dan in rap tempo gezamenlijk met onze Werkgroep Toegankelijk Groningen gewerkt worden aan een lokale inclusieagenda. Neem dan voor mijn part een paar jaar extra tijd voor de uitvoering – dat doen sommige andere gemeenten ook – en formuleer niet alles in een afrekencultuur. Er zijn ook verbeterpunten, waaraan gewerkt kan worden zonder afvinklijstje. Beeldvorming is bijvoorbeeld voor ons echt heel belangrijk. We balen er een beetje van om altijd als kwetsbare groep door het leven te gaan. We vragen echt niet om sluitend beleid, maar om aansluitend beleid. Beleid zodat de burgers die het betreft, alle burgers in de gemeente Groningen – en dat is veel tegenwoordig – met een handicap, het in het dagelijks leven iets makkelijker krijgen. Iets minder dagelijkse strijd om van A naar B te komen en ergens aan mee te kunnen doen. Ja, voor ons gaat het niet alleen om de knikkers, maar het gaat ook om het spel meespelen. Meedoen is zo belangrijk voor mensen en ook in de algemene kaders en niet aparte voorzieningen. Ben ik binnen de drie munten?

00:14:05

Voorzitter: Net niet, maar ik heb u de genade tien seconden gegeven.

00:14:09

Mevrouw De Jonge: Het laatste stuk mag eraf geknipt -

00:14:09

Voorzitter: Dan kijk ik even de commissie rond. Digitaal zijn er twee aanwezig, mevrouw Menger en de heer Onnes van de PVV en 100% en hier in de zaal of er nog vragen zijn aan u? De heer Koks heeft een vraag aan u.

00:14:25

De heer Koks: Ja, ik zie dat onze inspreekster aan het verhuizen is of aan het verhuizen gaat.

00:14:30

Mevrouw De Jonge: Ja, ik houd nooit op met verhuizen.

00:14:34

De heer Koks: Dan hoop ik dat u deze vraag kunt beantwoorden. We hebben een actielijst. Die hebben we geloof ik al in 2018 of zoiets dergelijks vastgesteld. Die loopt tot dit jaar. Dat betekent dus dat deze geactualiseerd moet worden. Wordt naar uw weten aan die actielijst alweer aan gewerkt om die up to date te krijgen en wordt de Werkgroep Toegankelijkheid daar goed bij betrokken.

00:15:04

Mevrouw De Jonge: Wij hebben zelf niet echt naar die lijst gekeken, want we vonden dat echt verouderd langzamerhand. Dat past niet meer in deze tijd, dus we hebben – en dat is ook te vinden op onze website intussen – een eigen actiepuntenplan gemaakt. Dat is actueel en gericht op de toekomst. Alleen daar staat grijs en groen alles in wat voor ons belangrijk is. Wat wij nu nodig hebben en wat in de lokale inclusieagenda moet, is per domein kijken wat past ook in de agenda van de gemeente Groningen? Welke prioriteiten gaat de gemeente

stellen? Waar zullen we het eerst beginnen? Kijk, we hebben er geen ordening in aangebracht. Ja, we gaan niet op de stoel van de gemeente zitten, want dat is ook weer brutaal. We blijven gewoon burgers.

00:15:57

De heer Koks: Ik kan me echter wel voorstellen dat u in gesprek bent met de gemeente over die ordening en over die actualisatie van dat actieprogramma?

00:16:04

Mevrouw De Jonge: Daar waren we eigenlijk tot en met december keihard mee bezig. We hebben ook nog bijeenkomsten gehad over die thema's en toen sloeg, denk ik, de coronamoede toe of zoiets en onze ondersteuner raakten we ook weer kwijt. Daarna is de boel blijven hangen. Wij hebben onze hele kerstvakantie gestopt in het met spoed werken aan die lokale inclusiepunten onder het motto, ons huiswerk ligt klaar. En nu? Nu, toen niets.

00:16:43

Voorzitter: Dank voor het antwoord. De heer Koks had nog één vervolgvraag? Nee? Zijn er nog andere vragen in de commissie? Nee, dan dank ik u hartelijk voor de inspraak, mevrouw De Jonge, en de beantwoording van de vragen. Dan kijk ik nu de commissie rond wie ik het woord kan geven? De heer Koks, SP.

00:16:58

De heer Koks: Ja, de SP heeft samen met de PvdA dit geagendeerd, want voor ons geldt: hoe serieus neemt het college, deze wethouder, de uitvoering van het VN-verdrag en de uitvoering van het actieprogramma Toegankelijkheid? Op die vraag zoeken wij een antwoord met deze agendering. Tijdens Let's Gro van november 2019 heeft de wethouder in de meest empathische bewoordingen alle steun uitgesproken voor mensen met een beperking om de toegankelijkheid tot allerlei voorzieningen te verbeteren. Een actieplan zou vorig jaar aan de raad worden voorgelegd. Dat werd uitgesteld naar dit voorjaar en nu weer naar dit najaar, dus straks bijna anderhalf jaar later. In oktober 2020 wordt een aantal snel te ondernemen acties beschreven om een groot knelpunt, de beschikbaarheid en toegankelijkheid van openbare toiletvoorzieningen, te verbeteren. Wat is daarvan terechtgekomen? De website van het bureau Buitendienst zou een overzicht moeten geven, maar die is onwerkbaar. De enkele toiletten die wel zichtbaar zijn, zijn bij uitzondering rolstoeltoegankelijk. Ook op de gemeentelijke website zou een zoekfunctie beschikbaar zijn, maar die reageert niet op voor de hand liggende zoektermen zoals 'invalidentoilet' of 'gehandicaptentoilet'. Ik heb er geen specifieke voorzieningen op kunnen vinden. Dan hebben we nog de HogeNood-app, waar de gemeente een abonnement op heeft genomen. Die geeft welgeteld acht rolstoeltoegankelijke toiletten aan in de gemeente, die met name toegankelijk zijn tijdens kantooruren. De beloofde foto's, zodat dat je een indruk kunt krijgen hoe die toiletten ervoor staan, die ontbreken. Verder vermeldt de collegebrief aanpassingen in het Vismarkttoilet. Niets meer van gehoord. De betere bewegwijzering die zou worden aangebracht, hebben wij niet kunnen vinden. Voor toegankelijke toiletten op de Grote Markt zou een concrete uitwerking komen in het eerste kwartaal van dit jaar. Helaas hebben we daar ook niets meer van gehoord. Dat is zijn de toiletvoorzieningen; een heel belangrijk punt dat naar voren is gebracht door de Werkgroep

Toegankelijkheid. In de raadsvergadering van september is breed uitgesproken dat de Werkgroep Toegankelijkheid ondersteuning verdiende en wat is daar dan van terechtgekomen? Zoals blijkt uit de brief van de Werkgroep is die onkostenvergoeding nog steeds niet geregeld en is het wachten op de derde ambtelijke ondersteuner in een tijdsbestek van twee jaar. In 2016 is het CDA-initiatiefvoorstel Toegankelijkheid Under Construction en in 2017 is het Actieplan Toegankelijkheid vastgesteld. In 2018 klopte de vorige wethouder zich op de borst. Groningen was koplopergemeente bij de doorvoering van de aanbevelingen van het VN-verdrag. Binnen de VNG draait dit programma. Hoe staat het met de deelname van de gemeente aan dit programma? Ook daar horen we niets meer van. Doet bijvoorbeeld de wethouder mee aan een digibijeenkomst die op negen juni met allerlei landelijke wethouders wordt georganiseerd over 'inclusief en integraal besturen vanuit het VN-verdrag'. Durft de wethouder mee te doen aan de landelijke verkiezing Meest Toegankelijke Gemeente, opgezet door de VNG dit najaar? Voorzitter, het is alsmaar uitstellen en de magere resultaten sinds het actieprogramma 2017 leidt bij de SP-fractie tot de conclusie dat deze wethouder blijft steken in periodiek uitspreken van warme woorden, die echter blijven steken -

00:20:25

Voorzitter: Meneer Koks, bent u bijna klaar?

00:20:27

De heer Koks: Ja, de laatste zin: wat kunnen we, maar vooral de mensen met een beperking, nog concreet verwachten in de acht maanden die dit college nog resteert? Dank u wel.

00:20:38

Voorzitter: Omdat u de indiener bent en waarschijnlijk een wat langere woordvoering heeft, gun ik de heer Van Hoorn na de heer Bolle de tijd om ook een vraag te stellen hierover.

00:20:44

De heer Bolle: Ja, ik vroeg me af, wat zouden de beweegredenen, volgens de SP, van het college zijn om dat op deze manier te doen?

00:20:53

De heer Koks: Deze – wat zal ik zeggen – slordige manier? Ik denk, ondanks het feit dat de Werkgroep Toegankelijkheid zich tijdenlang manifesteert en inzet en ondanks het feit dat er ook wel degelijk op het gebied van ruimtelijke ordening een aantal resultaten zijn geboekt, dat toch dit onderwerp, dit VN-verdrag en de realisatie daarvan, onvoldoende hoog op de agenda van het college staat.

00:21:25

Voorzitter: De heer Van Hoorn.

00:21:25

De heer Van Hoorn: Ja, dank u wel, Voorzitter. De heer Koks begon zijn betoog met de vraagstelling namens de indieners dat ze op zoek zijn naar hoe serieus het college en deze wethouder toegankelijkheid neemt. Is de heer Koks het met mij eens dat dat meer hangt, ondanks dat toiletten belangrijk zijn, maar dat het dan ook gaat over de integrale wijze, waarin het is meegenomen in de sportvisie, op het gebied van cultuur, ruimtelijke ordening,

de aandacht die wij er zelf aan besteden als gemeenteraad en het feit dat de Werkgroep Toegankelijk zelf ook aangeeft trots zijn op hoe de gemeente Groningen ervoor staat?

00:22:00

De heer Koks: Ja, de resultaten die mevrouw De Jonge naar voren bracht, die zien wij ook en herkennen wij ook. Dat is met name ook het gebied van ruimtelijke ordening, inrichtingskwesties. Dat is natuurlijk ook heel belangrijk, maar ik focus met name ook op een aantal punten die bijvoorbeeld op Let's Gro door de Werkgroep Toegankelijkheid, in die bijeenkomst daar, naar voren zijn gebracht. Dat is onder andere die openbare toiletvoorziening.

00:22:33

Voorzitter: Daar wil ik het even bij laten, gelet op de tijd. Meneer Loopstra wil vast ook nog het woord voeren als agendeerder van dit onderwerp.

00:22:40

De heer Loopstra: Dank u, Voorzitter. Toegankelijkheid raakt aan vrijwel alle beleidsterreinen, zowel ruimtelijk als sociaal, valt in een collegebrief te lezen. Dat klopt, alleen wij hebben in 2016 van het college al de toezegging gekregen dat bij elk beleidsvoornemen toegankelijkheid zal worden meegenomen. Hoe staat het met die toezegging? Alleen het formeren van een kernteam lijkt ons niet voldoende, want zoals het nu wordt geformuleerd, lijkt het alsof het wiel opnieuw uitgevonden wordt. Onze fractie wil op alle beleidsterreinen vaart maken met toegankelijkheid en daarbij willen wij graag resultaten zien. Graag een reactie. In de brief staat dat het college toegang ondersteuning biedt aan de Werkgroep Toegankelijkheid. De samenwerking en ondersteuning zou echter ook geformaliseerd worden. De heer Koks had het er ook al over. Wanneer krijgt de werkgroep de formele status en kunnen er nadere afspraken worden gemaakt? Het college werkt nu samen met de werkgroep aan de verbetering van de toegankelijkheid van de stad, bijvoorbeeld bij de inrichting van de binnenstad, het plaatsen van afvalvoorzieningen en looproutes voor blinden en slechtzienden. Dat vinden wij prima, maar toegankelijkheid speelt niet alleen in de stad. Ook in Haren en Ten Boer worden inwoners geconfronteerd met problemen inzake toegankelijkheid. Heeft het college daar oog voor, is dat al in kaart gebracht en wordt er ook beleid op gemaakt? Onze fractie is content over hetgeen de gemeente wil doen aan het meer mogelijk maken van sporten voor mensen met een beperking. Het college heeft de ambities en speerpunten geformuleerd. Kan het college ons al wat vertellen over de stand van zaken? Zijn er al ontwikkelingen te melden? De HogeNood-app is een welkome aanwinst voor bezoekers van onze binnenstad, handig voor die bezoekers met een smartphone en een app. Alleen veel bezoekers van onder meer buiten de stad hebben geen idee van het bestaan van deze app. Voor deze bezoekers lijkt ons een juiste bewegwijzering noodzakelijk. Heeft dit ook aandacht van het college? Als laatste, Voorzitter, het college heeft bij de bespreking van de herinrichting Grote Markt toegezegd dat er een 24/7 toegankelijk toilet voor alle bezoekers komt achter de kiosk. Daarmee gaat een wens van de Partij van de Arbeid en de SP eindelijk in vervulling. Kan het college reeds meer informatie verstrekken over de inrichting en vorm et cetera van deze wc-voorziening? Graag een reactie. Dank u, Voorzitter.

00:25:10

Voorzitter: U heeft er toch nog even een interruptie van de heer Bolle.

00:25:14

De heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter. Deelt de fractie van de Partij van de Arbeid de analyse die de heer Koks namens de SP net gaf over toegankelijkheid en de plek die het college dat geeft?

00:25:26

De heer Loopstra: Zoals de heer Koks dat uitdrukt, zo heb ik mij niet uitgedrukt. Mijn fractie maakt zich wel zorgen over de toegankelijkheid en de voorzieningen die daarvoor getroffen worden in deze gemeente. Wij vinden dat gezien ook ... nu op initiatief van Anne Kuik toentertijd in 2016 hebben we toch hele forse afspraken gemaakt met het college en er zijn ook heel veel toezeggingen gedaan. Nu, na vijf jaar, denk ik: nee, we zijn er zeker nog niet en we zijn ook niet waar ik graag had willen zijn. Zo wil ik mij even uitdrukken, Voorzitter.

00:26:10

Voorzitter: Dank u, wie kan ik in de zaal - Oh, de heer Pechler steekt zijn hand op. Steekt u dan ook van wal namens de Partij voor de Dieren.

00:26:17

De heer Pechler: Ja, dank, Voorzitter. Dank ook aan mevrouw De Jonge voor het inspreken en aan de SP en Partij van de Arbeid voor het agenderen. Het belang van toegankelijkheid kan niet onderschat worden. Dat ervoer ikzelf wederom op weg naar deze vergadering. Wonende in Beijum is het voor mij vervelend, maar te doen, om mijn fiets over de loopbrug van de Gerrit Krol te duwen. Als je echter een mobiliteitsbeperking hebt, is er nu een onneembaar obstakel. Ik en ik weet zeker alle andere fracties met mij, hopen op een snelle en toegankelijke oplossing voor de nabije toekomst. Met veel van wat de heer Koks en de heer Loopstra noemen, zijn wij het als Partij voor de Dieren dan ook roerend eens. Een snelle uitvoering van de HogeNood toilettenapp, een te allen tijde toegankelijk toilet in het centrum, iemand die de Werkgroep Toegankelijk Groningen ambtelijk ondersteunt, zoals in het verleden ook het geval was en meer actie voor rechte trottoirs. Dat zijn zaken die belangrijk zijn en waar nu echt vaart achter gezet mag worden. Wij zien ook dat bepaalde zaken niet snel genoeg worden opgepakt. Toch zijn we blij dat de adviesrol van Toegankelijk Groningen wordt geformaliseerd en kijken we uit naar de waaier om handelingsverlegenheid tegen te gaan. We zijn ook tevreden met de stappen die SPOT heeft gezet voor letterlijk laagdrempelig cultuurbezoek en de aandacht voor een inclusieve sportsamenleving. Echter, naast de trottoirs zijn er nog andere heikele punten in het toegankelijk maken van de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld onoverzichtelijke shared spaces en het strekken van buslijnen, maar daarover vanavond meer in de volgende vergadering. Dank u wel.

00:27:34

Voorzitter: Dank. Wie wil het woord? De heer Van Hoorn, GroenLinks.

00:27:40

De heer Van Hoorn: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik ben het met de vorige sprekers eens. Toegankelijkheid is meedoen en het gaat om meedoen in de grootste zin van het woord, dus volledig en volwaardig deelnemen aan de samenleving. Ik denk dat eenieder van ons dat belang ook onderschrijft, net zo goed als het college dat onderschrijft en dat ook blijkt uit

het beleid. Mijn fractie denkt dat wij als Groningen trots mogen zijn op waar wij staan, op wat wij trachten te bereiken en met name op de Werkgroep Toegankelijkheid. Dan niet zozeer op de samenwerking, maar ook vooral op hun input. Het is dan ook van belang dat hun rol geformaliseerd wordt en dat ze de ondersteuning krijgen die ze verdienen, ook zodat we dit in de toekomst kunnen behouden. Dan gaat het dus ook om het invullen van de vacatures die er nu zijn in het kernteam. Daarbij is het zo dat wij ook begrip hebben voor corona. Het maakt het een rotsituatie, het duurt langer dan wij hadden gehoopt, alleen tegelijkertijd werkt iedereen, waaronder de ambtenaren, zo hard als ze kunnen om achterstanden in te lopen en verdere achterstanden te voorkomen. Voor nu is het dan ook van belang dat we ons richten op de zaken die we wel kunnen oppakken.

00:28:42

Voorzitter: U heeft voordat u verdergaat een interruptie op het voorgaande van de heer Koks.

00:28:47

De heer Koks: Ja, u geeft het rijtje van de Werkgroep Toegankelijkheid die zich indertijd zelf gevormd heeft – heel goed – maar u geeft ook zelf aan dat zij ondersteuning verdienen en dat die overeenkomst afgesloten moet worden. Hoe verklaart u nu dat dat allemaal zo lang duurt, zoals ook de inspreker zegt?

00:29:09

De heer Van Hoorn: Er moeten op een heleboel verschillende domeinen, waar toegankelijkheid raakt, dingen geregeld worden. Dit vergt veel overleg en dit vergt ook intersectioneel werken, om zo te zeggen. Het is heel mooi, het is heel belangrijk, maar het is ook heel erg gecompliceerd. Dat gecombineerd met corona zorgt voor vertraging. Dat neemt niet weg dat het niet belangrijk is. Daarom heb ik ook de visie, net als u en ik ga ervanuit ook de wethouder, om dit ook op korte termijn weer op te pakken.

00:29:35

De heer Koks: Een klein vervolg. Het gaat om de ondersteuning van de werkgroep. Dat is cruciaal in het voortbestaan van die werkgroep. Het gaat niet om inzet van allerlei vak ambtenaren, maar een ondersteuner.

00:29:48

Voorzitter: Dat is geen vraag, maar u mag wel reageren.

00:29:53

De heer Van Hoorn: Juist bij het ondersteunen van deze werkgroep is het van belang dat het gaat om iemand die zich bezig kan houden met alle verschillende domeinen, omdat toegankelijkheid geen domein is. Er is in het verleden ondersteuning geweest. Onlangs is die ondersteuning weggefallen en er moet op korte termijn wederom voor een ondersteuner worden gezocht. Ik geloof niet dat de heer Koks en ik het daarover oneens zijn.

00:30:15

Voorzitter: De heer Loopstra heeft over dit onderwerp ook nog een vraag.

00:30:16

De heer Loopstra: Vindt u het niet wat wrang dat juist op het gebied van toegankelijkheid dan corona als reden naar voren wordt gebracht dat het op een bepaald moment nog niet

verder is gegaan. U zegt: ja, het is heel gecompliceerd. Ik kan u zeggen, u weet het zelf ook: alles in de gemeente is gecompliceerd. Dat nu juist de toegankelijkheid in deze stad de dupe wordt van corona dat lijkt me niet op zijn plaats. Toiletten, fietsen weg, dat is zo te regelen. Vindt u niet dat het college wat meer vaart kan maken bij de toegankelijkheid van onze gemeente?

00:30:57

De heer Van Hoorn: Dat iets wrang is, wil nog niet zeggen dat het voorkomen had kunnen worden. Ja, ik ben het met de heer Loopstra eens dat het wrang is dat corona ook juist toegankelijkheid raakt. Ja, er moet vaart gemaakt worden bij de extra ondersteuning, zowel in kernvacatures als bij de enkele ondersteuner. Daar ben ik het met de heer Loopstra eens. Is er in het verleden niet voldoende vaart gemaakt? Met die kwalificatie ben ik het niet eens.

00:31:22

Voorzitter: Gaat u verder.

00:31:22

De heer Van Hoorn: Ik hervat mijn woordvoering inderdaad. Ook inderdaad nog kort over de toiletten. Het is van belang dat er goede openbare toegankelijke toiletvoorzieningen zijn voor iedereen in onze gemeente. Of dit meegenomen wordt bij de herinrichting van de Grote Markt of op een andere manier wordt ingevuld, is wat mijn fractie betreft om het even, zolang het maar gerealiseerd wordt. Ik begreep ook uit het actieplan dat momenteel dus op spoor één wordt ingezet, dus de communicatie en ook onderzoek wordt gedaan voor spoor twee en spoor drie. Ik heb daar vertrouwen in, maar ik ben inderdaad ook benieuwd hoe het ervoor staat.

00:31:58

Voorzitter: U hebt daar ook nog een vraag over van de heer Bolle.

00:32:00

De heer Bolle: Het maakt GroenLinks niet zoveel uit waar dat openbaar toegankelijk toilet komt, maar maakt de tijd, waarin het gerealiseerd wordt nog wat uit? Als het in 2030 komt, dan duurt het nog wel even.

00:32:15

De heer Van Hoorn: Twee dingen. Ik zei niet dat het niet uitmaakt of het op de Grote Markt komt, maar of het meegenomen wordt bij de herinrichting van de Grote Markt. Op het moment dat het gerealiseerd kan worden in een bestaand toilet door aanpassingen – hoe duur dat ook zou zijn – dan is dat wat mijn fractie betreft ook akkoord. Qua tijdsperiode liever vandaag dan morgen, alleen het moet wel realistisch zijn en te doen.

00:32:39

Voorzitter: Nog een afsluitende zin dan.

00:32:44

De heer Van Hoorn: Toegankelijkheid is meedoen en meedoen is belangrijk, dus laten we trots zijn op de dingen die we doen en inzetten op de dingen die we kunnen verbeteren. Dank u wel, Voorzitter.

00:32:51

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even. De heer Van der Laan, Stadspartij.

00:32:54

De heer Van der Laan: Ja, dank, Voorzitter. Ook dank richting de inspreker en dank voor de indieners van het agenderingsverzoek, wat wij van harte kunnen ondersteunen. We bevinden ons ergens in het midden tussen PvdA en SP voor wat betreft de felheid van het betoog, maar het is al een paar keer gezegd dat misschien juist corona heeft aangetoond door sluiting van restaurants en horecagelegenheden en winkels dat toegankelijkheid sowieso een stuk minder is voor een korte boodschap. De toegankelijkheid van toiletten zal echt hierbij, ook aangetoond door corona, wel een keer topprioriteit mogen worden en dan liefst zo dicht mogelijk en nog beter óp de Grote Markt en dan aangegeven middels duidelijke bebording. Er mag dus wel even flink wat tandjes erbij – maar daar is ook al het nodige over gezegd – als je nu inmiddels vijf jaar bezig bent op dit onderwerp. Tot zover, Voorzitter.

00:34:04

Voorzitter: Dank. Dan kijk ik rond, mevrouw van Doesen, D66.

00:34:09

Mevrouw Van Doesen: Ja, dank u wel, Voorzitter. Dit is even weer een nieuw onderwerp in mijn portefeuille, wat ik overgenomen heb van een collega, dus ik dacht: kom, laat ik eens even bij andere gemeenten kijken wat die doen. Nu, dan kom je blij thuis, zoals Marlieke of de inspreker mevrouw De Jonge al zei, want dan denk je: jeetje, er ligt toch al een actieplan, wat al een aantal jaren in werking is, er wordt gesproken over een kernteam, er is integraal aandacht voor toegankelijkheid en voor meedoen. Je kijkt naar mobiliteit, je kijkt naar sport, je kijkt naar SPOT en dan zie je toch een heleboel ontwikkelingen, waar je erg blij mee kunt zijn. Ik ben het wel eens met het verhaal over de toiletten, maar volgens mij leidt het verhaal van de toiletten gewoon aan de 'Wet van Murphy', want elke keer als daar weer wat goeds bedacht wordt, zakt het weer in elkaar en doet het digitale verhaal niet precies wat ervan verwacht wordt. Ja, dat schijnt een ding te zijn, maar straks als het nieuwe stadhuis open is, dan hebben we beneden mooie invalidetoiletten die openbaar toegankelijk zijn. We zullen met heel veel promotie duidelijk maken dat daar een plek is voor mensen en dat ze altijd welkom zijn. Ik wil nog even een opmerking maken over inderdaad die stoeptegels die genoemd zijn door de indieners. Ja, dat is Essent die door deze stad heen raast en overal de stoepen opengooit en gooit er kabels in en probeert het dan weer netjes te dichten. Ik moet wel zeggen dat mij opgevallen is dat zij wel rekening houden met woningen en de toegankelijkheid van woningen met brede platen, zodat ook mensen met een invalidenwagen wel goed bij hun huis kunnen komen.

00:36:02

De heer Loopstra: Voorzitter?

00:36:02

Voorzitter: De heer Loopstra wil denk ik nog wat van u over Essent weten.

00:36:05

De heer Loopstra: Oh, u heeft het over Essent, maar wij hadden het als Partij van de Arbeid onlangs over KPN Glasvezel en die hebben verwoestend toegeslagen in deze gemeente en volgens mij is dat nog steeds niet opgelost.

00:36:21

Mevrouw Van Doesen: Nee, ik ben het er helemaal mee eens. Het is niet alleen Essent, maar het was ook KPN. Het was elektriciteit, maar ook gas en dan ook nog alle warmteproblemen die we proberen op te lossen door hele wijken open te gooien. Ik vind het wel heel bijzonder, dat er wel heel veel aandacht is en ook rekening wordt gehouden met mensen die een beperking hebben en daarmee moeten leven.

00:36:50

Voorzitter: Daar heeft de heer Koks nog een vraag over aan u.

00:36:54

De heer Koks: Het kan zijn dat u dat nog in uw woordvoering wil doen, maar mevrouw De Jonge had het met name, buiten een aantal lovende teksten, over het gebrek aan ondersteuning en het niet beschikbaar zijn -

00:37:06

Mevrouw Van Doesen: Ja, daar kom ik op. Op het laatst wil ik opmerken dat ik heel blij ben dat de werkgroep een officieel document krijgt en dat het ook een officiële positie krijgt, maar wat D66 betreft, hoort daar ook de ondersteuning bij. Zij kunnen daar echt niet zonder en ik denk, als we dat voor elkaar krijgen, dat we een goede aanloop hebben naar een inclusieve agenda. Ik denk dat we dan met zijn allen nog weer een stap verder kunnen maken.

00:37:35

Voorzitter: Dank u wel, dan kijk in de zaal. De heer Bolle nog of mevrouw Menger of de heer Onnes. Mevrouw Menger wil graag het woord voeren.

00:37:41

Mevrouw Menger: Ja, ik had eigenlijk eerst nog even een vraag van mevrouw Van Doesen, want zij gaf aan dat ze bij andere gemeenten had gekeken en misschien dat ik het heb gemist, maar wat was de conclusie daaruit?

00:37:59

Voorzitter: Dan mag mevrouw Van Doesen het ook beantwoorden.

00:38:00

Mevrouw Van Doesen: De conclusie was dat er een aantal gemeenten die ik tegenkwam aarzelend zijn begonnen met de uitvoering van het VN-verdrag en zich realiseren dat ze daar een verantwoordelijkheid hebben, maar nog lang niet zo ver zijn als wij al zijn. Ik was dus een beetje opgelucht, kijkend naar de brief en het actieprogramma wat ik kon vinden, dat wij toch wel al op de goede weg zijn.

00:38:28

Voorzitter: Dan mag u nu ook uw woordvoering doen. U stak zo enthousiast uw hand omhoog.

00:38:31

Mevrouw Menger: Dank u wel. Dank u wel, Voorzitter. Allereerst wil ik de spreker bedanken voor haar heldere betoeg. Ik wil ook fracties die dit als agenderingspunt hebben ingediend bedanken en mijn fractie kan zich wel helemaal aansluiten bij de vragen die zijn gesteld. Wij zijn dan ook zeer benieuwd en nieuwsgierig naar de beantwoording door

wethouder. Ik wil ook aansluiten bij de woordvoering van de heer Pechler die ook aangaf dat de binnenstad best wel een chaos is momenteel qua wegopbrekingen, kapotte bruggen et cetera. Daar zit wel een zorg wat mijn fractie betreft, hoe wordt er dan gekeken naar de mindervaliden en hoe komen die van punt a naar b? Als je fysiek in een goede staat van gezondheid verkeert, is het al een sinecure. Als je afhankelijk bent door een beperking, dan is dat vrijwel onmogelijk. Mijn fractie heeft ook een grote zorg met betrekking tot de shared places. Ik vind dat echt een hele onveilige situatie. Ik heb ook het idee, als ik me daar begeef, dat het vrijwel onmogelijk is om daar überhaupt te zijn als je mindervaliden bent. Je wordt dus uitgesloten en beperkt in je bewegingsvrijheid die al enigszins beperkt is. Ja, mijn fractie wil wel heel graag een antwoord van de wethouder hoe hij dat ziet en hoe dat toch op een dusdanige wijze opgelost kan worden, zodat iedereen inderdaad inclusief kan deelnemen.

00:40:31

Voorzitter: De heer Bolle wil u hier ook een vraag over stellen.

00:40:35

De heer Bolle: Ja, om welke plek gaat het dan?

00:40:38

Mevrouw Menger: Dat is vooral de Westerhaven. Vanaf de Brugstraat richting de Westerhaven dat is een drama.

00:40:46

Voorzitter: Dit was ook uw woordvoering?

00:40:50

Mevrouw Menger: Ja.

00:40:54

Voorzitter: Dank daarvoor namens 100% en dan kijk ik of de heer Bolle of de heer Onnes. De heer Bolle wil graag.

00:41:01

De heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter en dank ook voor de agendering van de PvdA en de SP. Ja, ik deel de analyse wel die de heer Loopstra maakte. We zijn op zich blij zijn met de stappen die gemaakt zijn, maar dat we niet op het punt zijn nu, waar we vijf jaar geleden hadden willen zijn. Dat is natuurlijk wel jammer. Ik denk dat dat deels ook te maken heeft met het vorige college, deels ook met dit college, met corona en met de onmogelijkheden die er af en toe zijn. Ik denk niet zozeer dat het aan directe onwil ligt, al moet ik wel concluderen dat mijn fractie bijvoorbeeld ook jaren geleden, voor een stadsergonoom heeft gepleit om zaken adequaat op te pakken en dat we dan nu pas eind 2020 met een kernteam komen die toegankelijkheid op de kaart zet. Ja, op zich niet slecht, maar wel wat laat. Waarbij ik niet wil zeggen dat één enkele personen al die problemen had opgelost, want de heer Van Hoorn heeft ook gelijk dat het geen domein is. Toegankelijkheid gaat over de hele brede gemeente en alles wat daarin voorkomt moet voor iedereen toegankelijk zijn. Dat is het plan wat mij betreft. Ja, die toiletten dat loopt natuurlijk ook al een aantal jaren. Zo een app is handig, dan kun je goed zien waar dat dan is, als dat ding in ieder geval werkt. Wat ik echter ook nog wel wil zeggen, is dat nog steeds – want je kunt het over Enexis of over KPN of wie dan ook maar die stoepen openhaalt, hebben – terrassen hebben, waarbij je maar

een half metertje hebt of niet eens een halve meter om over de stoep te gaan. Nu snap ik wel dat ondernemers nu zoveel mogelijk ruimte willen hebben, maar dat betekent vooral één op één dat je er niet langs kunt, als je in een rolstoel zit of met een blindenstok loopt. Dat is ook een probleem en dat feit is nog niet veranderd. Al die jaren niet, ook niet vanaf 2016. Hetzelfde geldt met fietsen. Het wordt nu wel wat beter, omdat het regime iets strakker is geworden. Dat gaat wel vooruit, maar ook het gemiddelde café of winkel is nog niet toegankelijk. Die drempelhoogte dat schiet ook niet op. Dat is zeker niet allemaal de schuld van het college, wil ik maar zeggen, maar dat zijn wel punten dat ik denk: zo een inclusieagenda is hartstikke mooi en de andere agenda is ook hartstikke mooi, maar we kunnen op een heleboel punten ook concrete acties ondernemen die bij wijze van spreken morgen al kan doen en die helemaal niet zo duur zijn. Toch gebeurt dat nog steeds niet genoeg wat mijn fractie betreft. Ik heb ook de oplossing niet – want anders dan had ik deze hier ook wel neergelegd – hoe we mensen daar toch toe kunnen bewegen, maar ik zou wel iedereen willen oproepen om daar toch eens over na te denken. Als je niet een café in kan of niet een winkel in kan ... ja, daar begint het wel een beetje mee. Kijk, nu kunnen we allemaal niet in een winkel, dus in die zin zijn we nu allemaal gelijk. Ja, nu weer wel eventjes, maar een café nog niet. In die zin zijn we dus allemaal gelijk, maar daar moet echt wel meer aan gebeuren dan wat er nu is. Dat is een verantwoordelijkheid van ons allemaal en niet alleen van de gemeente.

00:44:28

Voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan de heer Onnes van de PVV als laatste aanwezige fractie.

00:44:40

Voorzitter: Als het geluid aangaat. De toegankelijkheid is wat moeilijk zonder geluid hier.

00:44:50

De heer Onnes: Ja, nu doet hij het wel. U hoort mij?

00:44:50

Voorzitter: Ja.

00:44:50

De heer Onnes: Oké. Nu, dan mijn bijdrage. Veel is al wel naar voren gekomen. Bij de PVV staat burgerparticipatie altijd zeer hoog in het vaandel en in dit verband vinden wij inderdaad dat het gemeentebestuur blij mag zijn met een Werkgroep Toegankelijk Groningen. Men is uitgebreid met het onderwerp bezig en hun lijst van actiepunten die ik bekeken heb, is niet alleen grondig, maar sluit ook aan bij de praktijk van alledag en dat moeten we hebben vinden wij. Omdat dit onderwerp terugkomt op vrijwel alle beleidsterreinen is het bestaan van een kernteam een goede zaak. Wat ons opvalt is dat er kennelijk nog vacatures zijn op dit gebied en mijn vraag aan het college zou zijn: wat gebeurt er om die vacatures inderdaad op te vullen? Verder zien we dat de werkgroep niet erg blij is met de vertraging van het proces. Men zet zelfs vraagtekens bij de prioriteit. Dat er een jaar vertraging is ten opzichte van de oorspronkelijke opzet, wordt niet echt verklaard in de collegebrief. De vraag aan het college luidt dan ook: had dit echt niet wat sneller gekund? Dan nog een vraag aan het college: kan er na de zomer inderdaad een nieuw actieplan gepresenteerd worden, gemaakt in samenwerking met de Werkgroep Toegankelijk

Groningen en de diverse cliëntorganisaties – dus burgerparticipatie – zoals ook onder andere door de SP en de PvdA hier naar voren is gebracht? Zo nee, kan de wethouder dat dan onderbouwen? In onze visie moet de Werkgroep Toegankelijk Groningen functioneren als een volwaardige adviesraad. Daar is ook al over gesproken. Naast een onkostenvergoeding hoort daar natuurlijk een vaste ondersteuner bij. Wat ons betreft kan de vacature uitgezet worden. De vraag is: is het college het daarmee eens? Dan de 24/7-toiletvoorziening waar het ook over is gegaan op de Grote Markt. Lijkt ons noodzakelijk. Ik kan me voorstellen dat dit op meer plekken in de stad een goed idee zou zijn en ik heb de vraag: wellicht is het handig om in overleg met de werkgroep een plan te maken voor de hele gemeente Groningen. Hoe staat het college tegenover deze vraag? Tot slot de obstakels en de slechte trottoirs. Daar is ook al over gesproken. Dit is een kwestie, wat ons betreft, van onderhoud en is volgens de PVV, een kerntaak van de gemeente om dit op orde te houden. Dit moet op orde zijn en bij klachten moet er snel gerepareerd worden. Dit is van belang voor alle inwoners van Groningen en extra belangrijk voor de mensen met een handicap. De vraag is: is dit op orde in de gemeente? Zo nee, wat gaat de wethouder, wat gaat het gemeentebestuur hieraan doen? Dit waren een aantal vragen van onze kant, Voorzitter.

00:47:42

Voorzitter: Dank u wel voor uw woordvoering en dan kijk nu links van mij, voor de kijkers rechts, voor de beantwoording van de wethouder en een reactie.

00:47:53

Mevrouw Chakor: Dank Voorzitter en dank ook aan de Werkgroep Toegankelijk Groningen. Meedoen is zo belangrijk. Ik moest eventjes ... Marlieke heeft het inderdaad gezegd, meedoen is heel belangrijk, en dat heeft ze heel goed gezegd. Ik moest eventjes zoeken naar de naam Marlieke. De zorgen die ik hier vanuit de Werkgroep Toegankelijkheid hoor, maar ook vanuit uw raad, over continuïteit en over ondersteuning van de werkgroep die deel ik ook. Het klopt dat wij een wisseling hebben gehad en dat er op dit moment een gat is ontstaan. We zijn op dit moment bezig om dat gat op te vullen, maar ik had het ook zeker liever anders gezien. Dit is niet de eerste keer dat weet u ook. Dit is de tweede keer dat dit ons overkomt en afgelopen april heeft iemand een andere baan gevonden en zo kan het soms ook gaan in het leven. Ja, ik kan ze helaas niet vastketenen. Dat had ik graag gewild. Misschien kunnen we dat overwegen de volgende keer, maar we zoeken en zijn dus hard mee bezig. Ik hoorde u ook over de vertraging. Ik denk en dat gaf u net volgens mij ook aan ... De heer Koks gaf dat ook aan dat de huidige toegankelijkheidsagenda loopt tot eind van dit jaar. Die vertraging lijkt ook wel vertraging, omdat ik volgens mij ook de verwachting heb gewekt of gecreëerd heb dat wij heel snel met die agenda zouden komen. Ook niet wetende wat voor obstakels er allemaal op ons af zouden komen. Ik wil helemaal niets de schuld gegeven of corona of wat dan ook, maar ik ben een beetje te enthousiast geweest, want op zich had ik ook kunnen zeggen: ik neem eventjes de tijd daarvoor. Zo lijkt het ook vertraagd, maar we hebben gewoon een toegankelijkheidsagenda. Het is zeker niet weggezakt. We doen van alles en nog wat en ik distantieer me dan ook een beetje van de uitlatingen die hier worden gedaan dat wij niets aan het doen zijn. Dat hoor ik de werkgroep ook niet zeggen, want die geeft ook aan, het is zo gek nog niet in Groningen, als je kijkt naar andere steden. Het is een belangrijk onderwerp en het overstijgt ook alle beleidsterreinen en daarom vind ik het ook heel belangrijk dat wij juist die Werkgroep Toegankelijkheid goed

faciliteren en in positie zetten. Dat heb ik eerder ook toegezegd dat ik dat zou doen, dus vandaar dat we ook die samenwerkingsovereenkomst hebben opgesteld. Ik ben ook met ze in gesprek gegaan, eind – wat was het – eind vorig jaar, volgens mij, over dit is wat we voor ogen hebben en wat betekent dat. In eerste instantie had de werkgroep: ja, wat wilt u nu, wilt u ons nu beperken? Helemaal niet. We willen juist de positie verstevigen, dus daar hebben we het over gehad. We hebben het besproken en we zitten nu in een fase dat we het kunnen vaststellen en ondertekenen. Budget. Daar heeft u zelf ... U heeft het nog onkostenvergoeding gelabeld naar aanleiding van de begroting, een bedrag van 5.000 euro. Dat hebben we toen ook besproken, dat heeft de werkgroep aangegeven dat ... Ik moet u eerlijk zeggen, ik was ook wel verbaasd, want heel veel van de onkosten of het nu gaat om kopiëren en of het gebruik van de faciliteiten et cetera dat hadden we niet goed geborgd. Dat kan veel beter en dat kan professioneler en dat verdient de werkgroep ook. Daar ben ik zelf echt mee bezig geweest om daar ook die versnelling in te brengen en ook zo dat de werkgroep niet het gevoel had dat wij van bovenaf gaan bepalen wat er moet. Nee, in samenspraak wat hebben jullie nodig en hoe kunnen we daar zorg voor dragen? Daar is ook de waaier naar voren gekomen die heel belangrijk is en een website gaven ze ook aan. Dat is ook iets wat ze heel graag wilden en dat hebben we gedaan. Het kernteam is breed. Er zitten niet alle beleidsterreinen in, maar het is wel vanuit stadsbeheer DMO. Dit hebben we ook georganiseerd, omdat juist over toegankelijkheid iedereen die verantwoordelijkheid moet voelen om dat ook mee te nemen. Daar hebben we het gesprek over, hoe ziet dat nu eruit vanuit de sociale kant en hoe ziet het er nu uit van de fysieke kant?

00:52:05

Voorzitter: Voordat u verdergaat heeft u een vraag van de heer Loopstra.

00:52:07

De heer Loopstra: Ja, een verhelderende vraag, Voorzitter, aan de wethouder. Vroeger hadden we de Gehandicaptenraad. Dat is allemaal afgeschaft, omdat we toen dat algemene kregen wat volgens mij niet zo een succes is. Ik hoorde er weinig meer over. Krijgt nu de Werkgroep Toegankelijkheid dezelfde status als de Gehandicaptenraad vroeger?

00:52:28

Mevrouw Chakor: Ik weet niet hoe de Gehandicaptenraad vroeger was. Wat ik wel weet, is wat ik wil. Dat is juist de werkgroep in positie zetten, ik wil dat zij meegenomen worden, ik wil dat er een overeenkomst komt en het ook helder is. De faciliteiten die zij tot nu toe niet hebben gehad te hebben, die moeten we gaan organiseren. Dat is wat ik wil, dus daar ben ik ook mee bezig geweest. Ja, ook al is die coördinator nu niet ingevuld, zitten we niet stil en zijn we er wel mee bezig. Ik hoop ook sowieso voor het reces dat we ook een naam hebben. Op dit moment pakken andere mensen het op, kan ik u vertellen. Dat is misschien ook wel een geruststelling, maar je wil iemand die ook naast de werkgroep staat.

00:53:18

Voorzitter: Dan nu een vraag van de heer Koks, SP.

00:53:21

De heer Koks: Kijk, eind dit jaar zou dat hernieuwde actieplan komen. Is dat ondanks alle personele perikelen gegarandeerd?

00:53:37

Mevrouw Chakor: Zeker. Ik ben zeker van plan en dat is u ook beloofd en dat gaan we zeker organiseren. Echter, het is niet zo dat je aan een plan vastzit. Het gaat mij ook erom dat wij uitvoeren en dat wij doen, want ik wil niet alleen maar typen om papier te leveren. Dat is ook niet, denk ik, wat u wil. Het gaat erom dat we inderdaad acties uitzetten. De afgelopen periode is de werkgroep ook ontzettend druk geweest. Ik heb mij best wel eens zorgen gemaakt of er niet te veel op ze afkomt. Ze zijn ook heel gemotiveerd. We mogen ook echt dankbaar zijn voor de inzet van de werkgroep. De input is meegenomen bij bijvoorbeeld de leidraad openbare ruimte, planvorming Kardinge, fietsroute Suikerzijde. De werkgroep is bezig geweest bij SPOT, daar gaf u aan dat kan anders, om de toegankelijkheid te verbeteren. Ook zijn ze betrokken bij de braille labels bij glascontainers, als het gaat om afval. U kunt zien dat het ontzettend breed is en ik heb op een gegeven moment ook tegen de werkgroep zelf gezegd dat ook gezien corona juist zij kunnen vertellen, waar ze tegen aan lopen en of we niet een leuk filmpje konden maken. Toen zeiden ze, we hebben die webpagina ook nodig en die is best wel snel nu ook in de lucht. Ze kunnen nu ook de filmpjes daar plaatsen en de waaier. We hebben bewust ook dat moment aangehouden, omdat ook de winkels dicht waren enzovoort. Op zo een moment wil je ook dat het bij de mensen terecht komt. Dat komt er dus aan en we helpen ook bij die ontwikkeling van de waaier. Ik heb liever een plan dat haalbaar is en ook breed gedragen wordt, dan dat we in haast een plan maken wat niet vertaald kan worden naar de praktijk. Volgens mij is dat ook wat u wilt. Toiletten, daar is veel over gezegd. Ik weet niet of u het zich herinnert, maar dat las ik niet terug in het verzoek wat u nu heeft ingediend. Vorig jaar heeft u ons gevraagd om onderzoek te doen naar de openbare toiletvoorzieningen. U heeft mij toen gevraagd om zo snel mogelijk, eind oktober, die uitkomsten naar u toe te sturen. U heeft het gekregen, in ieder geval voor de begroting. Dat was uw doelstelling, want dan kon u de uitkomsten daarvan ook meenemen met betrekking tot budgetten et cetera. Nu dat hebben we gedaan. Er stonden volgens mij in die brief verbeteringen die wij konden aanbrengen met betrekking tot communicatie over openbare toegankelijke toiletten en er stond ook in dat wij op dit moment – ja, hoe je het wendt of keert – niet het budget hebben om de toiletten die we hebben te verbeteren of nieuwe openbare toiletten te creëren. Waar we mee bezig zijn geweest, is wel die communicatie met de HogeNood-app. We zijn ook bezig geweest met de Grote Markt. Daar kom ik zo meteen eventjes op terug, want dat was ook de vraag. Ik wil eventjes die HogeNood-app, want het lijkt een beetje zo van u maakt eventjes een app en dan bent u klaar. De doelstelling van de app is – volgens mij noemde u het net ook al – die vindbaarheid en die zichtbaarheid en ook de groei van de openbare toiletten. In eerste instantie hebben wij geïnventariseerd hoeveel toiletten hebben we nu? Nu 66 openbare toiletten in de gemeente Groningen -

00:57:11

Voorzitter: Voordat u verder gaat over die 66 heeft de heer Bolle nog een vraag aan u over de begroting.

00:57:20

De heer Bolle: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik moest eventjes nadenken wat ik ook alweer wilde vragen. Ja, het ging over het budget. Het klopt toch dat er net geen 60 miljoen euro aan rekeningresultaat is in 2020? U zegt, we hebben er geen budget voor. Het is echter toch

een keuze, waar je het geld aan uitgeeft en in 2020 is het in ieder geval niet gelukt om al het budget uit te geven.

00:57:41

Mevrouw Chakor: Volgens mij was de vraag anders. De vraag was ... Ik herinner mij toen, volgens mij, de heer Loopstra vroeg: kan de wethouder inderdaad zo snel mogelijk komen met de uitkomsten van het onderzoek dat door bureau Buitendienst is gedaan en dan graag aanleveren voor de begroting, want dan zou de raad dat mee kunnen nemen in het gesprek. Dat was het gesprek toen, dus alle capaciteit, ... Ja, zo is het, op het moment dat je dat vraagt, dan gaat de capaciteit ook daarin zitten. Wij hebben die informatie nu en die informatie gebruiken we nu ook. Die inventarisatie hebben we dus gedaan. We weten nu ook wat we hebben in onze gebouwen en wat kunnen we ook nog openstellen. Mevrouw Van Doesen gaf het net ook aan, het stadhuis komt er straks aan. We kunnen kijken naar bibliotheken, sporthallen enzovoort. Het tweede wat we ook hebben gedaan, is in gesprek met anderen om hun toiletten natuurlijk open te stellen. Daarmee krijg je ook een groei en een verbreding. Ik ben het met u eens, als het gaat om zichtbaarheid. Ik ben weleens aangesproken ook door toeristen die ook zeggen van kunnen wij in het stadhuis of bijvoorbeeld kunnen wij hier plassen – nu ja, dat zeggen ze niet, maar misschien dat ze het in het Duits zeiden – maar dat geeft dus wel aan dat het niet helemaal goed is aangegeven. Daar moeten we zeker mee aan de slag om die vindbaarheid te organiseren.

00:59:07

Voorzitter: Daar heeft de heer Koks ook een vraag over.

00:59:10

De heer Koks: Ja, in die brief in november, over die toiletvoorzieningen, zijn een aantal toezeggingen gedaan om met name die informatievoorziening ook op peil te krijgen. Ik had het al over die HogeNood-app en er is een website. Die staat ook hier in het tussentijds verslag. Bewegwijzering zou worden aangebracht enzovoort. Ik raad u toch eens een keer aan om die app en ook die website eens te bekijken. Er staat dus niets op om het eventjes plat te zeggen en als bij de gemeente intikt 'invalidentoilet' krijg je 'no search found' of hoe heet dat. Error of weet ik veel wat, krijg je dan. Niets te vinden dus. Ja, precies.

00:59:54

Mevrouw Chakor: Voorzitter, ik heb zelf inderdaad ook zeker gekeken naar de app. We zijn er ook mee bezig. De foto's moeten nog gedownload worden. Hij is nog niet helemaal klaar, dat ben ik helemaal met u eens. We zijn dus inderdaad met die stappen ook bezig geweest en ik hoop binnen nu en een paar weken of twee maanden dat de app ook in de lucht is en dat deze ook makkelijk werkt. We moeten zorgen dat die app makkelijk te vinden is en op het moment dat je erop zit, dat je ook, of je nu een herentoilet wil, een miva-toilet of een damestoilet dat je dat ook zo snel mogelijk kan vinden binnen die straal van 500 meter, zoals de Maag Lever Darm Stichting ook vraagt. Tweehonderdvijftig meter staat volgens mij ook op de ap aangegeven.

01:00:39

Voorzitter: Ik zie daar toch nog een vraag over, waarschijnlijk een vervolgvraag, van de heer Loopstra.

01:00:43

De heer Loopstra: Even over die toiletten. De wethouder zegt: ja, ik heb dat toen voor de begroting gedaan. Ja, dat is mooi en daar zijn ook toezeggingen en die staan in die brief. Daar vraagt de heer Koks u ook naar. Echter, waar het de Partij van de Arbeid en de SP ook om ging, is dat vierentwintig uur per dag open toegankelijke toilet, waar iedereen met een beperking, ouderen en iedereen gebruik van kan maken. We hebben een toezegging van het college, dat het toilet er komt bij de herinrichting van de Grote Markt. Nou, daar kunnen we nu op wachten, dat is mooi. Dat wil ik even opmerken dat dat het punt is.

01:01:25

Mevrouw Chakor: Zeker, daar ben ik ook inderdaad ... want het gaat inderdaad om de Grote Markt. Jullie die vraag is, zijn alle toiletten 24/7 open? Nee, zeker niet, dus daar moeten we ook zeker aan werken. De toezegging is gedaan om ervoor te zorgen dat bij de ontwikkeling – en dan gaat het om de kiosk achter de Grote Markt – van de Grote Markt om daar ook het toilet wat er is aan te passen – hoe zeg je dat goed – om te kijken naar welke verbeteringen je daar zou kunnen doen. Volgens mij wordt u dit najaar ook hierover geïnformeerd, als het ontwerp klaar is. We zijn ook bezig met een ontwerp, dus dat krijgt u ook van ons. Ik vraag inderdaad toch nog een beetje geduld, maar ik vraag ook om als wij dat doen, dat we dat ook werk met werk doen. Volgens mij wil je het zo efficiënt mogelijk doen, dus het moment dat er mee bezig gaat, met de Grote Markt, dat je dit dan ook oppakt. Ja, u had het ook over het toegankelijke trottoirs dat het níet in de brief stond. Dat is ook een belangrijk ... Ik heb de brief ook zo gemaakt om u juist mee te nemen, want ik wilde niet dat u via de LTA of wat dan ook zou zien dat we vertraging hebben. Eind van het jaar hebben we een nieuwe agenda en ik wilde u meenemen in wat hebben we nu gedaan, ook omdat ik best wel, gezien de huidige omstandigheden, ook wel stappen heb gezet. Ik heb u daarin meegenomen om u te vertellen, hoe staat het er nu voor. Toegankelijke trottoirs daar zijn we ook mee bezig en elk nadeel heeft zijn voordeel. Ik weet niet of u heeft gezien dat met betrekking tot corona en om de anderhalvemetermaatregel of de anderhalvemetersamenleving te waarborgen hebben wij ook een versnelling aangebracht met betrekking tot het fietsen. We kijken nu juist van: hoe kunnen we dat nu verbreden. Hoe kunnen we zorgen dat we dat, wat we nu hebben geleerd – onder die versnelling van corona hoe vervelend ook – ook kunnen vasthouden voor in de toekomst. Daar zijn we ook mee bezig. Leidraad openbare ruimte, waar wij ook hebben gezegd, we willen juist die voetgangers centraal gaan stellen en vanuit dat perspectief bekijken. Daar is de werkgroep ook bij betrokken. Ook daar staat dit hoog in het vaandel. We hebben ook een schouw gedaan in de binnenstad. Er werd ook een vraag gesteld over de zorgen bij alles wat openligt, al die ontwikkelingen in de binnenstad, bijvoorbeeld recent de Gerrit Krolbrug. Ja, er gebeurt een ongeluk, een boot of een schip ertegenaan en dan heb je problemen. We zaten al met brieven van ouders die aangeven: ja, heel lastig voor mij, met kinderen op de fiets, om aan de andere kant van de fietsbrug te komen. Dan moet je je voorstellen, als je niet mobiel bent, dat het nog lastiger is. Ook daar zijn we nu in gesprek om te kijken, hoe kunnen we mindervaliden van a naar b brengen en kijken we ook naar andere vervoersmiddelen, zoals bijvoorbeeld het inzetten van taxi's. Zo iets overkomt je, maar dat betekent ook de schouders eronder en dan doorpakken. Naar mijn mening -

01:04:44

Voorzitter: Bent u bijna aan het einde van uw betoog?

01:04:45

Mevrouw Chakor: Ja, daar wilde ik inderdaad naartoe, Naar mijn mening, ook met de voorbeelden die ik heb aangegeven, is er aandacht en ik vind het ook heel goed dat de raad ook alert is en terecht ook vraagt: hoe is het nu met de ondersteuning daarvan en wanneer komt de agenda? Ik hoop hierbij ook dat ik u daar van goed antwoord heb kunnen voorzien.

01:05:11

Voorzitter: Dank u wel, mevrouw de wethouder. Dan kijk ik nog even rond of alle vragen van de aanwezigen beantwoord zijn. Nog één nabrander, denk ik, van de heer Koks.

01:05:24

De heer Koks: Als ik het goed gehoord heb, heeft de wethouder gezegd dat die ondersteuning en dan zeg ik zelf eventjes 'smart' voor de zomer geregeld is, dat het onkostenbudget ook voor de zomer geregeld is en die samenwerkingsovereenkomst of hoe het heten mag ook en dat we in ieder geval in het najaar oktober een geactualiseerd Actieplan Toegankelijkheid hebben.

01:05:49

Voorzitter: Deze agenda, mevrouw de wethouder?

01:05:51

Mevrouw Chakor: Het is ja en ja, behalve dat het budget volgens mij nu al vrijgesteld is, als ik mij niet vergis. Ik heb wel gezegd: op het moment dat men onkosten maakt of wat dan ook, dan kunnen ze daar gebruik van maken. Als dat niet zo is, dan hoor ik dat graag van de werkgroep en dan gaan we dat regelen.

01:06:10

Voorzitter: Dan mag de heer Loopstra het bal van de vragen en de woordvoeringen sluiten.

01:06:13

De heer Loopstra: Ik had nog even de vraag gesteld, ook over Haren en Ten Boer. Over dat er steeds staat 'de stad'. Ik neem aan dat in het nieuwe plan dan ook Haren en Ten Boer wordt meegenomen.

01:06:23

Voorzitter: Excuses, als er staat stad. We zijn inmiddels een gemeente en gezegend met dit prachtige gebied erbij. Daar hoort de toegankelijkheid ook in Haren en ook in Ten Boer bij en met onze hele gemeente willen we een inclusieve gemeente zijn, van nul tot honderd.

01:06:37

Voorzitter: Dank u wel. Ik hoorde een aantal toezeggingen die nog verhelderd zijn door de heer Koks. Het is een collegebrief. Blijft het hierbij of is er nog een motie vreemd die men wil indienen? Ik kijk rond. Ik zie niets. Dan is dit de behandeling van de collegebrief. Dan dank ik de wethouder hartelijk voor de toelichting en de indieners en agendeerder voor de vragen en wens ik of iedereen wel thuis of nog een goede volgende commissie later deze avond.